Kaikki lapset eivät enää tiedä, kuinka kirjaa käytetään

PERHE | *Lasten lukemista yli 30 vuotta seurannut asiantuntija katsoo, että lukemista pidetään jo niin itsestäänselvänä asiana, että sen asema on vaarassa rapautua.*

KAISA VILJANEN, HS

NYKYVANHEMMAT ovat unohtaneet lapselle lukemisen merkityksen. Tätä mieltä on lastenkirjallisuuden asiantuntija ja tietokirjailija **Päivi Heikkilä-Halttunen**, joka on tutkinut ja puolustanut lastenkirjallisuutta yli 30 vuotta.

Ääneen lukemalla vanhempi antaa lapselleen kotikielen, rikkaan sanavaraston ja siten mahdollisuuden ilmaista itseään monipuolisesti. Se ei ole mikään vähäpätöinen asia, Heikkilä-Halttunen sanoo.

Hänen mielestään lukemista on alettu pitää niin itsestäänselvänä, että sen asema on jo vaarassa rapautua.

AOP

Päivi Heikkilä-Halttusen mielestä lasten maailmassa lukeminen on hävinnyt kilpailun muille ärsykkeitä tuottaville härpäkkeille.

HEIKKILÄ-HALTTUNEN kiertää ympäri Suomea kouluttamassa varhaiskasvattajia ja opettajia lastenkirjallisuudesta ja kirjallisuuskasvatuksesta. Hän on myös kirjoittanut oppaan kirjallisuuskasvatuksesta.

—On entistä enemmän lapsia, jotka eivät ole koskaan käyneet kirjastossa, eivätkä tiedä kuinka kirjaa käytetään, hän toteaa.

Hänen mielestään kirja on hävinnyt kilpailun muille ärsykkeitä tuottaville härpäkkeille. Kirja ei ole enää samalla tapaa kodin arkinen esine kuin ennen. Se on sääli, sillä kirjallisuuden merkitys lapsille on valtava.

Parhaimmillaan lapsesta tulee kirjojen avulla "sanasieppo ja -ahmatti", joka nappaa sanoja kuulemistaan saduista ja tarinoista ja alkaa käyttää niitä omassa arkipuheessaan.

—Kaikki aikuiset eivät hoksaa, miten monipuolista lastenkirjatarjonta nykyään on ja miten paljon kirjoista voisi saada apua erilaisiin arjen tilanteisiin.

TUNNETAIDOISTA puhutaan varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa nyt valtavasti. Myös niitä käsitteleviä lastenkirjoja julkaistaan paljon. Esimerkiksi Kustannus Mäkelän tuoreessa Ympyräiset-sarjassa käsitellään kateutta, rauhoittumista ja ystävyyttä.

Kirjoja voitaisiin käyttää paljon enemmän apuna siinä, miten toisen tunteisiin voi samaistua, Heikkilä-Halttunen sanoo.

Lastenkirjoista lapsi saa rakennusaineita identiteetille ja itsetunnolle. Hän peilaa sankarien elämää omaansa, ottaa etäisyyttä tai samastuu, Heikkilä-Halttunen sanoo.

VANHEMMILLE lukuhetket voivat tarjota tilaisuuden tutustua omaan lapseen paremmin. Kun lapsi rentoutuu kirjan äärellä, hän saattaa alkaa puhua sen lomassa ihan muista mieltä vaivaavista asioista.

—Aikuinen voi tehdä havaintoja lapsesta yhteisten ääneenlukuhetkien aikana tarkkailemalla, miten lapsi eläytyy ja ottaa vastaan erilaisia tekstejä ja kuvituksia.

Lukemisen aikana lapsi saattaa paljastaa persoonastaan piirteitä, jotka eivät muutoin vanhemmalle arjen pyörityksessä paljastuisi, Heikkilä-Halttunen sanoo.